

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA ROK 2012

Zatwierdził
Burmistrz
Marek Piorun

Sporządził
Koordynator Programu
Krzysztof Nawrot

Dzierżoniów, kwiecień 2013

godziny przyjęć:

poniedziałek, środa, czwartek: 07:30-15:30

wtorek: 07:30-16:30

Spis treści

Wykaz załączników:.....	2
1. Wstęp.....	3
2. Gospodarka wodno-ściekowa.....	3
3. Tereny zieleni miejskiej i miejsca aktywnego wypoczynku.	12
4. Minimalizowanie uciążliwości związanych z transportem i emisją zanieczyszczeń do powietrza. .	14
5. Edukacja ekologiczna.....	244
6. Zarządzanie środowiskowe.	255
7. Wnioski.	31

Wykaz załączników:

Tabela 1. Zestawienie realizowanych zadań wraz z oceną punktową.

Załącznik nr 1. Wykaz pomników przyrody.

Załącznik nr 2. Parametry zanieczyszczenia powietrza oraz parametry meteorologiczne zmierzone w latach 2007-2012 na stacji przy ul. Piłsudskiego w Dzierżoniowie.

1. Wstęp.

Program ochrony środowiska dla miasta Dzierżoniowa został przyjęty przez Radę Miejską Dzierżoniowa 25 października 2010r. (uchwała Rady Miejskiej Dzierżoniowa nr LXV/393/10). Zgodnie z polityką środowiskową oraz wizją określoną w Programie zaplanowane działania realizowane są w sześciu obszarach: gospodarka wodno-ściekowa, tereny zieleni miejskiej i miejsca aktywnego wypoczynku, gospodarka odpadami komunalnymi, uciążliwości związane z transportem i emisją zanieczyszczeń do powietrza, edukacja ekologiczna, zarządzanie środowiskowe. Niniejsze sprawozdanie zostało opracowane na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów realizujących poszczególne zadania. Zamieszczone w sprawozdaniu informacje pozwalają ocenić stopień realizacji zadań i osiągania celów, ocenić rozbieżności pomiędzy planowanymi celami a osiąganymi rezultatami. Poza informacjami opisującymi stopień realizacji zadań w sprawozdaniu zostały zamieszczone informacje opisujące stan środowiska. Dane o stanie środowiska pochodzą od Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu (wykorzystano informacje ze strony internetowej <http://www.wroclaw.pios.gov.pl/>) oraz od Państwowego Powiatowego inspektora Sanitarnego w Dzierżoniowie.

2. Gospodarka wodno-ściekowa.

Rzeka Piława przepływająca przez Dzierżoniów jest prawobrzeżnym dopływem Bystrzycy. Długość rzeki wynosi 45,6 km. Rzeka ma swoje źródło w okolicy wsi Kluczowa. Do rzeki Piława bezpośrednio lub pośrednio odprowadzane są oczyszczone ścieki z oczyszczalni położonych w Dzierżoniowie, Bielawie, Pieszycach, Piławie Górnej i Mościsku. Do oczyszczalni, które odprowadzają ścieki bezpośrednio do Piławy zaliczamy:

- 1) mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię w Piławie Górnej,
- 2) mechaniczno – biologiczną z podwyższonym stopniem usuwania biogenów oczyszczalnię w Dzierżoniowie.

Do oczyszczalni, które odprowadzają ścieki do dopływów rzeki Piławy zaliczamy:

- 1) mechaniczno-biologiczną z podwyższonym stopniem usuwania biogenów oczyszczalnię w Bielawie odprowadzającą ścieki do potoku Brzęczek,
- 2) mechaniczno – biologiczną oczyszczalnię w Pieszycach odprowadzającą ścieki do Pieszyckiego Potoku (oczyszczalnia przewidziana jest do likwidacji),

- 3) mechaniczno – biologiczną oczyszczalnię w Mościsku odprowadzającą ścieki do Gnilego Potoku.

Badania monitoringowe jakości rzeki Piława prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, zgodnie z przyjętym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Dolnośląskiego. Jakość wody w rzece Piławie bada się w dwóch przekrojach pomiarowych:

- 1) powyżej ujścia Gnilego Potoku – 23,4 km (powiat dzierzoniowski)
- 2) ujście do Bystrzycy - miejsce pomiaru Biegoszów (powiat świdnicki).

Bezpośredni wpływa na jakość wód rzeki Piławy i jej dopływów ma m.in. jakość ścieków odprowadzanych z oczyszczalni ścieków naszego powiatu. Głównym przedsięwzięciem z zakresu gospodarki ściekowej jest realizowane przez Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. (WiK Sp. z o.o.) zadanie pod nazwą „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gmin powiatu dzierzoniowskiego – etap I”. Ze względu na zakres i koszty przedsięwzięcia projekt został zgłoszony do unijnego programu Funduszu Spójności. 21 czerwca 2011 roku została podpisana umowa o dofinansowanie. Beneficjentem projektu jest spółka Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. z Dzierżoniowa. Projekt współfinansuje 5 gmin z terenu powiatu dzierzoniowskiego (Gmina Miejska Dzierżoniów, Gmina Dzierżoniów, Gmina Bielawa, Gmina Pieszyce, Gmina Niemcza). W pierwszej fazie projekt zakładał realizację 13 zadań, dla których uzyskano wszystkie wymagane prawem decyzje administracyjne, w tym decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację inwestycji oraz pozwolenia na budowę. W dniu 6.12.2012r. Wodociągi i kanalizacja Sp. z o.o. podpisały aneks do w/w umowy, które zakłada realizację kolejnych dwóch zadań. Z raportu oceny oddziaływania na środowisko sporządzonego dla zaplanowanych działań wynika, że na etapie realizacji inwestycji może mieć miejsce niewielkie oddziaływanie, charakterystyczne dla robót budowlanych. Oddziaływanie to będzie miało małe natężenie, a jego charakter będzie tymczasowy i zaniknie po zrealizowaniu zadań. W wyniku realizacji inwestycji nie wystąpią zmiany istniejącego klimatu oraz pogorszenie walorów krajobrazowych. Realizacja projektu w odniesieniu do gleby, wody, powietrza, klimatu i krajobrazu będzie miała znaczenie pozytywne, służące wyraźnej poprawie istniejącego stanu środowiska. Jednym długotrwałym oddziaływaniem na środowisko będzie oddziaływanie osadów ściekowych powstających przy oczyszczaniu ścieków. Funkcjonowanie każdej oczyszczalni wiąże się z koniecznością zagospodarowania lub unieszkodliwienia osadów ściekowych i każdy operator

oczyszczalni musi zaplanować działania w zakresie gospodarki osadowej, których celem jest wyeliminowanie zagrożenia dla środowiska.

Opisywane przedsięwzięcie realizowane jest w ramach unijnego programu Funduszu Spójności. Zgodnie z harmonogramem realizacji przedsięwzięcia wartość całego zadania wynosi 101.631.478,98 zł (poziom dofinansowywania z Funduszu Spójności wynosi 54,76%).

W 2012r. w ramach w/w przedsięwzięcia zostały wykonane następujące prace:

- 1) budowa zbiorników na wodę pitną w Pieszcach o poj. $V = 2000 \text{ m}^3$. W ramach inwestycji wybudowano dwa zbiorniki na wodę o poj. $V = 2000 \text{ m}^3$ oraz sieć wodociągową z rur PEHD $\varnothing 315$ o łącznej długości 871,05 m. Koszt wykonanych robót budowlanych wyniósł 3 642 497,82 zł (netto),
- 2) budowa wodociągu tranzytowego Dzierżoniów- Włóki. W ramach inwestycji wybudowano 1681,25 m sieci wodociągowej wraz z przepięciami istniejących sieci i przyłączy wodociągowych. Koszt robót budowlanych wyniósł 261 437,75 zł netto. Zadanie zostało rozpoczęte w 2011r.,
- 3) rozdział kanalizacji deszczowej od sanitarnej w Dzierżoniowie, w ramach którego w roku 2012 wykonano rozdział kanalizacji w następujących miejscach: ul. Adama Mickiewicza, ul. Ignacego Krasickiego, ul. Pocztowa, ul. Nowowiejska, ul. Szkolna, ul. Młyńska, ul. Prochowa, ul. Spacerowa, ul. Batalionów Chłopskich, ul. Żąbkowicka, Rynek, ul. Nowa, ul. Klasztorna, ul. Miodowa, ul. Tylina, ul. Przedmieście, ul. Piłsudskiego, ul. Bohaterów Getta, ul. Rolna, rejon skrzyżowania ul. Strzelniczej i ul. Ogrodowej. Łącznie w roku 2012 wykonano 2755 m sieci kanalizacji deszczowej oraz 469 m sieci kanalizacji sanitarnej. Stan zaawansowania rzeczowego na dzień 31.12.2012 r. w stosunku do całości kontraktu to ok. 48%. Zadanie zostało rozpoczęte w 2011r.,
- 4) budowa kanalizacji sanitarnej w Pieszcach oraz kanału tranzytowego do oczyszczalni ścieków w Dzierżoniowie o łącznej długości ok. 7 km. W roku 2012 wykonano: sieć kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Brzegowej w Dzierżoniowie oraz w rejonie ul. Dolnej w Pieszcach oraz w części ul. Świdnickiej i Nadbrzeżnej w Pieszcach. Łącznie wybudowano 3462 m sieci kanalizacji sanitarnej. Stan zaawansowania rzeczowego na dzień 31.12.2012 r. w stosunku do całości kontraktu to ok. 49%. Umowa na roboty została podpisana w 2011r. prace rozpoczęto w 2012r.,
- 5) przebudowa SUW „Cicha” w Dzierżoniowie. W ramach zadania w roku 2012 rozpoczęto prace przy filtrze nr 5 i 6 oraz aeratorze, komorze reakcji i osadniku oraz chlorowni. Stan zaawansowania rzeczowego na dzień 31.12.2012 r. w stosunku do całości kontraktu to ok. 1%.

- 6) przebudowa SUW „Kamionki”. W ramach zadania w roku 2012 rozpoczęto roboty przy filtrze nr 4 i pomieszczeniach koagulanta i flokulanta oraz przepompowni oraz roboty ziemne pod zbiornik wody czystej. Stan zaawansowania rzeczowego na dzień 31.12.2012 roku w stosunku do całości kontraktu to ok. 1%.

W przypadku trzech zadań tj. przebudowa SUW „CICHA” w Dzierżoniowie, przebudowa SUW w Kamionkach, rozbudowa oczyszczalni ścieków w Dzierżoniowie w czerwcu 2012 roku zostały podpisane umowy na wykonanie prac. Rozpoczęcie realizacji robót budowlano- montażowych na zadaniu pn. Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Dzierżoniowie planowane jest w marcu 2013 r.

Po zrealizowaniu planowanych przedsięwzięć zostaną osiągnięte cele zawarte w priorytecie I Programu ochrony środowiska, tj.:

1. Odbiór i oczyszczanie ścieków komunalnych zgodnie z wymogami dyrektywy 91/271/EWG *dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych* oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. *w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.*
2. Zapewnienie mieszkańcom odpowiedniej ilości i jakości wody do picia odpowiadającej standardom określonym w dyrektywie 80/778/EWG z 15 lipca 1980 r. i 98/83/EC z 3 listopada 1998 r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* oraz rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 19 listopada 2002 r. *w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.*
3. Ochrona głównych zbiorników wód podziemnych.
4. Ochrona obszarów chronionych zlokalizowanych w powiecie dzierżoniowskim.
5. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
6. Rozdział sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej na terenie całego miasta.

W dniu 30 kwietnia 2009r. na podstawie uchwały Sejmiku Województwa Dolnośląskiego została wyznaczona aglomeracja Dzierżoniów. Aglomeracja obejmuje Gminę Miejską Dzierżoniów (z wyłączeniem ulicy Wiejskiej, gdzie ze względu na lokalizację i znaczne rozproszenie nieruchomości nie jest planowana budowa sieci kanalizacji sanitarnej) oraz część Gminy Pieszyce (bez Rościszowa, Kamionek, Bratoszowa). Zgodnie z założeniami projektowymi ścieki powstające na terenie aglomeracji będą w całości odprowadzane do oczyszczalni ścieków w Dzierżoniowie. Wiązać się to będzie z koniecznością modernizacji oczyszczalni ścieków w Dzierżoniowie, budową sieci kanalizacji sanitarnej oraz likwidacją istniejącej oczyszczalni ścieków w Pieszcach. Prace te

wykonywane są w ramach wyżej opisanych zadań realizowanych przez Wodociągi i Kanalizacja Sp z o.o. z siedzibą w Dzierżoniowie.

Na terenie Dzierżoniowa łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 62,6 km, sieci ogólnospławnej 7,0 km, kanalizacji deszczowej 46,3 km. W 2012r. WiK Sp.z o.o. wybudowała 0,66km sieci kanalizacji sanitarnej na terenie strefy ekonomicznej, 1,28 km sieci kanalizacji sanitarnej w kierunku Pieszyc (wybudowana sieć połączy kanalizację w Pieszcach z oczyszczalnią ścieków w Dzierżoniowie), zmodernizowała sieć kanalizacji sanitarnej na długości 0,67 km oraz wybudowała 2,84 kanalizacji deszczowej w centrum Dzierżoniowa. Ze względu na niezakończone zadania nie wliczono wybudowanych w 2012r. sieci do ogólnej długości sieci w Dzierżoniowie. Po zakończeniu całości prac i odbiorach sieć zostanie przejęta jako środek trwały i uwzględniona w ogólnej długości sieci kanalizacyjnej w Dzierżoniowie.

Liczba mieszkańców Dzierżoniowa (teren aglomeracji) korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej na dzień 31.12.2011r. wyniosła 33731 osób, liczba osób korzystających ze zbiorników bezodpływowych wyniosła około 129, liczba osób korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków wynosi 26 osób. Poniżej podane są podstawowe informacje dotyczące gospodarki ściekowej na terenie Dzierżoniowa – dane na dzień 31.12.2012r.

Długość sieci kanalizacji sanitarnej ogólnie	62,6 km
Długość sieci kanalizacji ogólnospławnej	7,0 km
Długość sieci kanalizacji deszczowej	46,8 km
Długość sieci kanalizacji sanitarnej wybudowanej w 2012r.	1,94 km (zakres przedsięwzięcia obejmuje dalszą budowę sieci)
Długość sieci kanalizacji deszczowej wybudowanej w 2012r.	2,84 km (zakres przedsięwzięcia obejmuje dalszą budowę sieci)
Ilość ścieków odprowadzanych siecią kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni ścieków	1.973 tys m ³ /rok (w 2011 wartość wyniosła 2 359 tys. m ³ /rok) (w 2010 wartość wyniosła 2 627 tys. m ³ /rok)
Szacunkowy udział ścieków przemysłowych	6%
Przepustowość oczyszczalni średnia	7.500 m ³ /dobę
Przepustowość oczyszczalni maksymalna	18.000 m ³ /dobę

Ścieki oczyszczane w oczyszczalni ścieków w Dzierżoniowie odprowadzane są do rzeki Piławy. Parametry ścieków dopływających do oczyszczalni oraz oczyszczonych ścieków odprowadzanych do rzeki badane są przez akredytowane laboratorium badania wody i ścieków

Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. mieszczce się przy ul. Relaksowej w Dzierżoniowie. Poniżej przedstawione są parametry ścieków mierzonych na oczyszczalni ścieków w Dzierżoniowie.

Parametry ścieków dopływających i oczyszczonych (odprowadzanych do odbiornika – rzeka Pilawa):

2012 r.	średnioroczny wskaźnik zanieczyszczenia [g/m ³]		ładunek zanieczyszczeń [kg/rok]	
	ścieki dopływające	ścieki oczyszczone	ścieki dopływające	ścieki oczyszczone
BZT ₅	330	4,3	651068	8484
ChZT	652	29	1286352	57215
Zawiesina	351	5	692499	9865
Azot ogólny (N _{og})	55,2	10,9	108906	21505
Fosfor ogólny (P _{og})	5,6	1,2	11048	2368

miesiąc parametr	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
BZT ₅ gO ₂ /m ³	4	4	5	5	4	5	4	4	4	4	3	5
CHZT gO ₂ /m ³	28,1	25,1	31,3	28,4	29,5	26,3	27,2	25,9	18,6	32,1	25,4	44,7
ZAWIESINA g/m ³	8,2	4,4	7,2	6,2	4,8	2,4	5,6	3,2	2,0	7,8	3,0	7,2
AZOT og. gN/m ³	9,7	10,0	11,6	11,5	12,0	10,3	9,2	6,7	10,8	13,1	11,1	14,2
FOSFOR og. gP/m ³	1,7	0,6	1,7	0,9	0,6	0,8	1,4	1,3	1,6	2	0,8	0,8

Tabela przedstawia jakość ścieków odprowadzanych w 2012 r. z oczyszczalni ścieków w Dzierżoniowie.

Funkcjonowanie oczyszczalni ścieków powoduje wytwarzanie osadów ściekowych. Ilość wytworzonych w 2012r. osadów ściekowych wyniosła 2224,15 Mg/rok tj. 553,2 Mg suchej masy/rok (2011r. wyniosła 1803,958 Mg/rok tj. 587,27 Mg suchej masy/rok ; w 2010r. wyniosła 2004,29 Mg/rok, tj. 517,82 Mg suchej masy/rok). Średnia zawartość suchej masy w osadach uwodnionych wynosi 26,7%.

W 2012 r. wytworzone ustabilizowane komunalne osady ściekowe (kod odpadu 190805) zostały poddane następującemu zagospodarowaniu:

- rekultywacja biologiczna składowiska odpadów w miejscowości Podgaj, gm. Kłaczyna, powiat strzeliński w ilości: 407,3 Mg (87,98 Mg s.m.),
- stosowanie osadów do uprawy roślin nie przeznaczonych do spożycia i produkcji pasz w ilości: 1816,85 Mg (465,22 Mg s.m.) w:
 - wieś Kłaczyna, gmina Dobromierz, powiat świdnicki,
 - wieś Stoszowice, gmina Stoszowice, powiat ząbkowicki.

Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. prowadzi stały nadzór nad ilością i jakością ścieków przemysłowych odprowadzanych do kanalizacji sanitarnej przez podmioty gospodarcze działające na terenie Dzierżoniowa. W okresie sprawozdawczym laboratorium WiK Sp. z o.o. przeprowadziło 27 kontroli w 7 podmiotach gospodarczych, które odprowadzają ścieki do urządzeń kanalizacyjnych. Pobrane ścieki zostały poddane analizom fizykochemicznym. Podmioty gospodarcze za przekroczenie dopuszczalnych ładunków zanieczyszczeń w ściekach określonych w umowach były obciążane karami zgodnie z obowiązującą w 2012r. taryfą.

Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczenie wody dla mieszkańców Dzierżoniowa jest Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. Łączna ilość wody dostarczonej na teren Dzierżoniowa w 2012r. wyniosła 1 341 520 m³ (w 2011r. wyniosła 1.370.159 m³ ; w 2010r. wyniosła 1.377.597 m³). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dzierżoniowie monitoruje jakość wody zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. Nr 61, poz.417 z późn. zm.). W 2012 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dzierżoniowie pobrał 110 próbek wody do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych na terenie powiatu dzierżoniowskiego przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Skontrolowane zostały wszystkie 10 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia.

Największym urządzeniem wodociągowym na terenie powiatu jest wodociąg Dzierżoniów o produkcji 2 012 936 m³ /rok tj. 5 576 m³ /dobę. Wodociąg zaopatruje w wodę mieszkańców miasta Dzierżoniów oraz mieszkańców gminy Dzierżoniów zamieszkałych w miejscowościach: Nowizna, Mościsko, Włoki, Tuszyn, Kielczyn, Jędrzejowice, Uciechów, Dobrocin, Roztocznik, Kołaczów, Byszów, Gilów, Piława Dolna. Łączna ilość osób korzystających z wodociągu Dzierżoniów wynosi około 39 146 osób. Woda dla wodociągu dzierzoniowskiego pochodzi z 2 ujęć powierzchniowych tj. Jeziora Bystrzyckiego w Zagórzcu Śląskim i strumyków górskich zlokalizowanych w Pieszcach oraz 5 ujęć w głębszych.

W roku 2012 w ramach prowadzonego monitoringu oraz nadzoru sanitarnego z wodociągu (ujęcia i sieć) pobrano 26 próbek wody w tym 26 próbek do badań fizykochemicznych i 25 mikrobiologicznych. Jakość wody kwestionowano w 2 próbkach pod względem fizykochemicznym (wolny chlor). Interwencja Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dzierżoniowie w przypadku kwestionowania jakości sanitarnej wody skutkowałą poprawą jej parametrów w możliwie najkrótszym czasie, w związku z tym nie było konieczności wszczynania postępowania administracyjnego. Ze względu na jakość dostarczanej wody oraz stan sanitarno-techniczny ujęć i urządzeń wodociągowych na koniec 2012 roku wodociąg oceniono pozytywnie, podobnie jak w roku ubiegłym.

Na terenie powiatu dzierzoniowskiego w ramach nadzoru sanitarnego nad ujęciami prowadzono kontrolę i badania wody z 3 ujęć powierzchniowych składające się z 12 potoków górskich i jeziora wykorzystywanych do zbiorowego zaopatrzenia w wodę (Jezioro Bystrzyckie, strumyki górskie w Grodziszczu i Pieszcach). Jakość wody powierzchniowej oceniano na podstawie rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. Zbadane ujęcia powierzchniowe należą do kategorii jakości wody A2, ze względu na stan bakteriologiczny wody.

Mając na uwadze jakość dostarczanej wody oraz stan sanitarno-techniczny ujęć i urządzeń wodociągowych na koniec 2012 roku wodociąg Dzierżoniów został oceniony przez Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny pozytywnie, podobnie jak w roku ubiegłym. Jakość wody na bieżąco badana jest także przez akredytowane laboratorium badania wody i ścieków Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Dzierżoniowie.

W celu poprawy jakości wody dostarczanej mieszkańcom oraz sprawnego odprowadzania ścieków w okresie sprawozdawczym Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. zrealizowała także inne zadania nie ujęte w Programie tj:

- 1) budowa sieci kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki z terenu WSSE Dzierżoniów.
Poniesione nakłady: 473.423,84 zł. W ramach ww. zadania wybudowano odcinek sieci kanalizacji sanitarnej $\varnothing$ 200 o łącznej długości 655,0 mb. Przedsięwzięcie będzie kontynuowane w 2013r.,
- 2) rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowych i kanalizacyjnych wraz z przyłączami do budynków w Dzierżoniowie. Poniesione nakłady łącznie 448.486,68 zł. W ramach ww. zadania wykonano:
 - a) 26 szt. przyłączy wod. $\varnothing$ 40, 50 o łącznej długości 278,77 mb do budynków przy ul. Krasickiego,
 - b) sieć wod. $\varnothing$ 160 PCV o łącznej długości 265,80 mb oraz 4 szt. przył. $\varnothing$ 40, 90 o łącznej długości 53,95 mb do budynków przy ul. Wrocławskiej,
 - c) sieć wod. $\varnothing$ 110 PE o łącznej długości 217,30 mb na os. Kolorowym,
 - d) 3 szt. przyłączy wod. $\varnothing$ 50 o łącznej długości 52,66 mb do budynków przy ul. Mickiewicza,
 - e) 1 szt. przyłącza wod. $\varnothing$ 50 o łącznej długości 6,0 mb do budynku przy ul. Pocztowej
 - f) przełożenie odcinka sieci wod. $\varnothing$ 125 PE o łącznej długości 78,95 mb poza obręb ronda na skrzyżowaniu ul. Bielawskiej i Piastowskiej.
 - g) Wykonanie punktu poboru wody $\varnothing$ 90 PE o łącznej długości 57,0 mb dla potrzeb Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Dzierżoniowie przy ul. Piłsudskiego 26,
- 3) wymiana przyłączy wodociągowych do budynków przy ul. Rzeźniczej. Poniesione nakłady: 188.183,43 zł. W ramach ww. zadania wykonano 53 szt. przyłączy wodociągowych o łącznej długości 559,60 mb.

Ścieki deszczowe i roztopowe z terenu Dzierżoniowa odprowadzane są siecią kanalizacji deszczowej do rzeki Piława i jej dopływów (Pieszycki Potok, potok Brzęczek, potok Słocina). Łączna długość sieci kanalizacji deszczowej na terenie Dzierżoniowa wynosi 46,8 km. Gmina Miejska Dzierżoniów posiada pozwolenie wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych z terenu miasta Dzierżoniów. W zezwoleniu podane są m.in. dopuszczalne wartości zanieczyszczeń zawartych w wodach opadowych i roztopowych

odprowadzanych kanalizacją deszczową. W celu prawidłowego funkcjonowania sieci deszczowej w 2012r. wykonano:

- czyszczenie wpustów deszczowych – 1400 szt. (wszystkie wpusty uliczne na terenie Dzierżoniowa zostały oczyszczone),
- czyszczenie kanalizacji deszczowej o łącznej długości 1700 m (wytypowane odcinki kanalizacji deszczowej, w których zaobserwowano utrudnienia w odprowadzeniu wód opadowych i roztopowych),
- bieżące usuwanie awarii kanalizacji deszczowej.

Na zmniejszenie zanieczyszczenia wód opadowych i roztopowych z powierzchni ulic i chodników ma wpływ należyte utrzymanie ich czystości. Drogi na terenie Dzierżoniowa objęte są całoroczną umową na utrzymanie czystości oraz usuwanie śliskości podczas zimy. Usługi wykonuje Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. z Dzierżoniowa, które wygrało przetarg na przedmiotową usługę. Należyte utrzymywanie czystości stanu nawierzchni dróg i chodników, szczególnie po okresie zimowym, ma bezpośredni wpływ na jakość odprowadzanych ścieków deszczowych. Zgodnie z uzyskanym pozwoleniem wodno prawnym dwa razy w roku z trzech punktów pomiarowych pobierane są ścieki deszczowe w celu analizy ich w zakresie normowanych wskaźników zawiesiny ogólnej i węglowodorów ropopochodnych. Z przeprowadzonych analiz wynika, że wskaźniki mieszczą się w normach i wynoszą średnio:

- zawiesina ogólna w przedziale od 10 do 64 mg/l (dopuszczalne 100 mg/l),
- węglowodory ropopochodne w przedziale od 0,1 mg/l do 0,76 mg/l (dopuszczalne 15 mg/l).

3. Tereny zieleni miejskiej i miejsca aktywnego wypoczynku.

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym do obowiązków gminy należy utrzymanie terenów zielonych. Na terenie Dzierżoniowa znajdują się następujące formy zieleni miejskiej: parki, zieleńce, skwery, klomby, gazony, donice. Łączna powierzchnia urządzonych terenów zielonych utrzymywanych przez miasto wynosi około 28 hektarów. Do powierzchni tych nie są wliczone tereny zielone – rekreacyjne należące do OSiR-u, spółdzielni mieszkaniowej, ogrodów działkowych, cmentarzy, wspólnot mieszkaniowych i prywatnych podmiotów. W celu prawidłowego utrzymania czystości i porządku na gminnych terenach wyłaniany są wykonawcy tych usług w drodze zamówienia publicznego. W 2012r. tereny zieleni miejskiej obsługiwane były przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. z Dzierżoniowa. W ramach utrzymania zieleni na terenie miasta w sposób stały prowadzone

są następujące prace: koszenie trawników, przycięcia żywopłotów, utrzymanie czystości chodników, alejek, trawników, podlewanie i pielęgnacja waz kwiatowych, grabienie liści, formowanie i cięcia pielęgnacyjne drzew i krzewów, usuwanie wiatrołomów, naprawa uszkodzonych ławek i urządzeń zabawowych. W roku sprawozdawczym na terenach zieleni miejskiej oraz w ciągach pieszych zamontowano 17 szt. ławek, 100 szt. koszy na śmieci, posadzono 52 szt. drzew. Tereny zieleni miejskiej oraz ciągi dróg zostały upiękשzone poprzez sadzenie kwiatów. Łącznie w 2012r. posadzono na terenach zieleni miejskiej 26.963 szt. kwiatów. Łącznie na utrzymanie i zakładanie terenów zielonych w 2012r. została wydatkowana kwota 400 091,67 zł.

Na terenie Dzierżoniowa zlokalizowanych jest czternaście obiektów, które decyzją wojewody lub uchwałą Rady Miejskiej zostały uznane jako pomniki przyrody ożywionej. Największą grupę drzew poddanych pod ochronę pod względem gatunku stanowi cis pospolity oraz buk pospolity. Inne gatunki drzew poddane pod ochronę to: jesion, lipa, dąb, platan klonolistny, kasztanowiec biały oraz dąb szypułkowy. W załączniku nr 1 do sprawozdania znajduje się ich szczegółowy wykaz. Na podstawie przeprowadzonego w 2011r. przeglądu w 2012r. zostały przeprowadzone zabiegi pielęgnacyjne na wytypowanych 5 pomnikach przyrody – na ten cel uzyskano dofinansowanie z budżetu województwa dolnośląskiego.

Największymi przedsięwzięciami inwestycyjnymi z zakresu miejsc aktywnego wypoczynku realizowanymi w latach 2007-2011 była budowa boisk sportowych (Szkoła Podstawowa nr 5 i Szkoła Podstawowej nr 9, Gimnazjum nr 1, Gimnazjum nr 3). Oprócz organizowania na tych obiektach zajęć lekcyjnych obiekty te są codziennie wykorzystywane przez kluby sportowe oraz mieszkańców Dzierżoniowa. Na „orlikach” zlokalizowanych na terenie Gimnazjum nr 1, Gimnazjum nr 3 koordynacją zajęć sportowych poza lekcyjnych zajmują się tzw. animatorzy sportu. W ramach tych zajęć organizowane są różnego rodzaju turnieje i zajęcia dla zorganizowanych grup sportowych jak i dla niezorganizowanych grup. Średnio w miesiącu w zajęciach na dwóch „orlikach” uczestniczy 2500 dzieci i młodzieży. W 2012r. został rozbudowany plac zabaw w parku osiedlowym przy ul. Sikorskiego. W ramach przedsięwzięcia zostało utworzone miasteczko ruchu drogowego, gdzie najmłodsi mogą uczyć się zasad ruchu drogowego. W 2012r. został wykonany plac zabaw przy ul. Brzegowej 129.

Największą planowaną inwestycją w tym priorytecie jest budowa i modernizacja obiektów sportowych dla potrzeb turystyki aktywnej na terenie OSiR. Szacunkowy koszt całego

przedsięwzięcia wynosi około 50 mln zł. Dla tego przedsięwzięcia jest wykonana dokumentacja projektowa i wydana decyzja pozwolenia na budowę. Urząd Miasta wnioskował o dofinansowanie przedsięwzięcia. Mimo pozytywnej opinii Zarządu Województwa Dolnośląskiego projekt znajduje się na liście rezerwowej ze względu na brak środków finansowych w alokacji 6.2 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013. Ze względu na bardzo duże koszty inwestycyjne przedsięwzięcie jest możliwe do zrealizowania wyłącznie w przypadku uzyskania dofinansowania.

Na terenie miasta Dzierżoniów zlokalizowanych jest 26 placów zabaw dla dzieci. Są to tereny o różnym stopniu zagospodarowania. Na części terenów zagospodarowanie ogranicza się do piaskownic i ławek, natomiast inne tereny wyposażone są w dodatkowe elementy zabawowe takie jak huśtawki, równoważnie itp. Na części terenów zlokalizowane są boiska do gier zespołowych. We wszystkich piaskownicach wymieniany jest piasek dwa razy do roku. Stan piasku kontrolowany jest przez Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dzierżoniowie. Co najmniej raz w roku stan techniczny placów zabaw kontrolowany jest przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego. Uszkodzenia elementów wyposażenia placów zabaw naprawiane są na bieżąco. Największy zakres prac na placach zabaw realizowany jest w miesiącach kwiecień – maj. W okresie tym realizowane są kompleksowe naprawy lub likwidacje elementów zabawowych, które po okresie zimowych wymagają usunięcia, wymiana piasku w piaskownicach.

Zadania inwestycyjne w obszarze zieleni miejskiej i miejsc aktywnego wypoczynku zapisane są w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym. W dokumencie tym znajdują się szczegółowe informacje o zakresie, kosztach i miejscu realizacji przedsięwzięcia.

4. Minimalizowanie uciążliwości związanych z transportem i emisją zanieczyszczeń do powietrza.

Zanieczyszczenia powietrza są głównymi przyczynami globalnych zagrożeń środowiska. Ogólnie zanieczyszczenia powietrza dzieli się na pyłowe i gazowe. Do głównych zanieczyszczeń powietrza należy zaliczyć dwutlenek węgla, dwutlenek siarki, tlenki azotu oraz pył.

Do źródeł zanieczyszczenia powietrza zaliczamy emisje pochodzące z:

- zakładów energetycznych i przemysłowych - zaliczamy je do tzw. wysokich źródeł emisji,

- lokalnych kotłowni, indywidualnego ogrzewania budynków i mieszkań - zaliczamy je do tzw. niskich źródeł emisji,
- transportu.

Sposób zagospodarowania terenu ma bezpośredni wpływ na jakość powietrza. Większe stężenia zanieczyszczeń powietrza obserwowane są w terenach zurbanizowanych, gdzie przeważają indywidualne i lokalne systemy grzewcze (szczególnie systemy ogrzewane węglem), przy głównych ciągach komunikacyjnych oraz zakładach przemysłowych.

Monitoring zanieczyszczenia powietrza w Dzierżoniowie prowadzony był do 2004r. przez Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dzierżoniowie. Punkt pomiarowy zlokalizowany był w siedzibie inspekcji przy ul. Krasickiego 36 w Dzierżoniowie. W połowie 2004 roku została utworzona przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu (WIOŚ) stacjonarna stacja pomiarowa na terenie Staży Pożarnej przy ul. Piłsudskiego. Na stacji pomiarowej mierzone są następujące parametry:

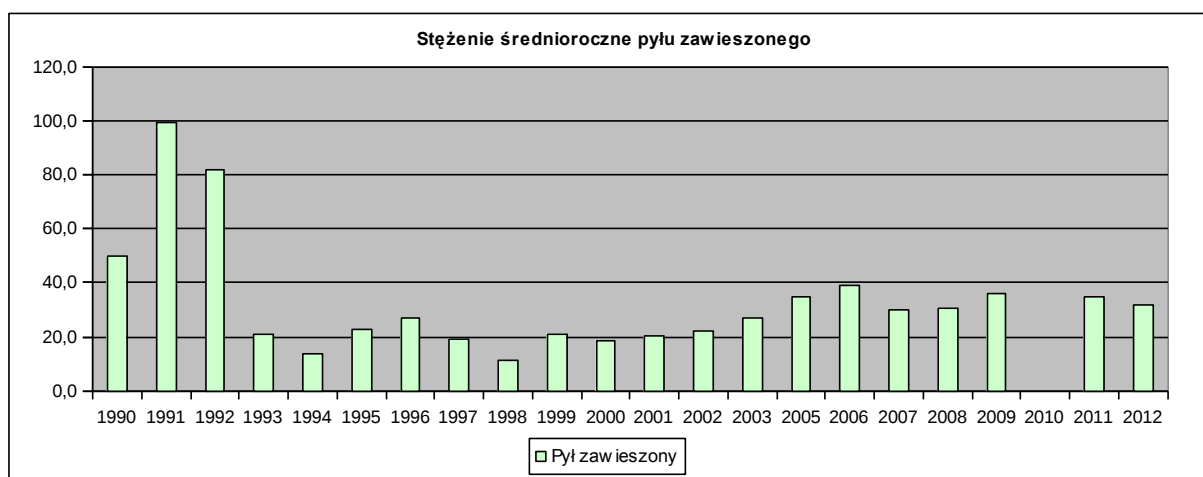
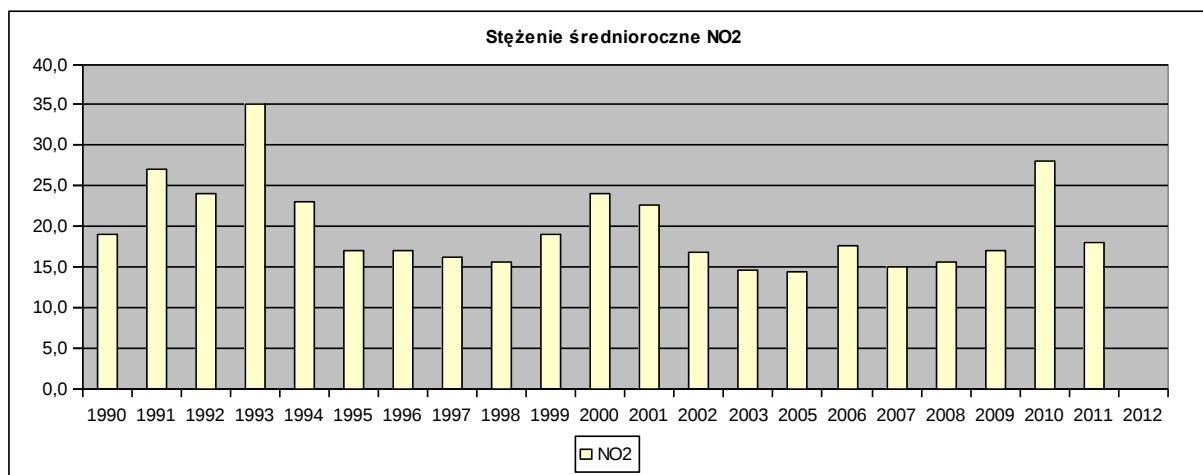
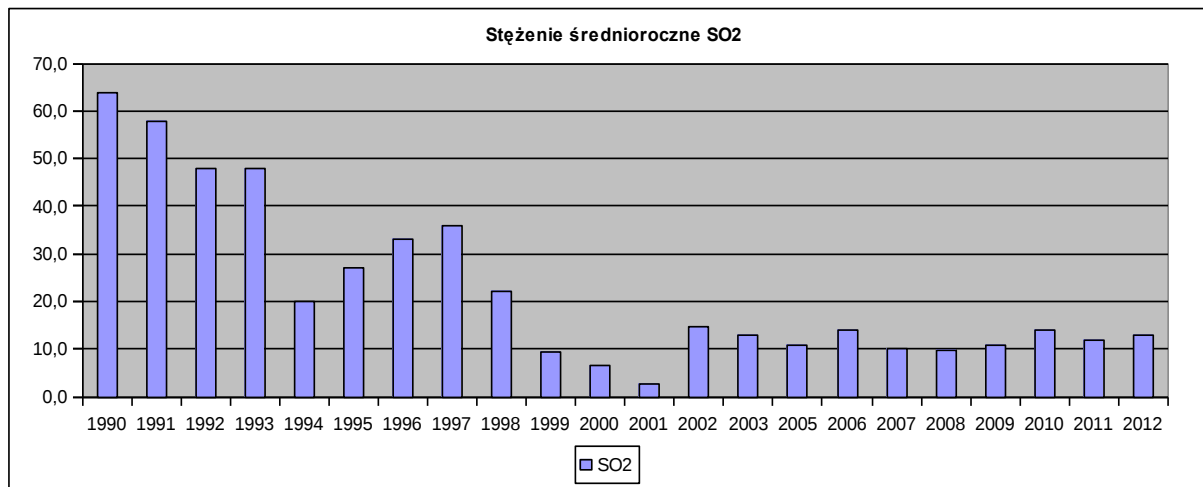
- 1) parametry zanieczyszczenia powietrza: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek azotu, tlenki azotu, pył zawieszony PM10,
- 2) parametry meteorologiczne: kierunek wiatru, prędkość wiatru, temperatura powietrza, wilgotność względna, promieniowanie całkowite, ciśnienie atmosferyczne.

W załączniku nr 2 podane są parametry zanieczyszczenia powietrza oraz parametry meteorologiczne zmierzone w latach 2007-2012 na stacji w Dzierżoniowie (dane WIOŚ). Wyniki pomiarów prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska dostępne są na stronie internetowej www.wroclaw.pios.gov.pl.

Tab. Wyniki pomiarów średniorocznych stężeń zanieczyszczeń w latach 1990 – 2012 na terenie Dzierżoniowa.

Rok pomiarowy	Stężenie średnioroczne SO ₂ dopuszczalna norma roczna 20 µg/m³	Stężenie średnioroczne NO ₂ dopuszczalna norma roczna 40 µg/m³	Stężenie średnioroczne pył zawieszony dopuszczalna norma roczna 40µg/m³
1990	64	19	50
1991	58	27	99

1992	48	24	82
1993	48	35	21
1994	20	23	14
1995	27	17	23
1996	33	17	27
1997	35,8	16,3	18,9
1998	22,1	15,6	11,6
1999	9,5	19	20,9
2000	6,6	24,1	18,4
2001	2,6	22,6	20,2
2002	14,9	16,8	22,1
2003	13,1	14,7	26,9
2005	11,3	14,5	34,6
2006	14,1	17,6	38,9
2007	10,0	15,0	30,0
2008	9,7	15,6	25,2
2009	11,0	17,0	36,1
2010	14	28	Brak danych
2011	12	18	35
2012	13	Brak danych	32

Wyniki badań wykazały:

- 1) stężenie średnioroczne SO_2 nie przekracza wartości dopuszczalnych (65% wartości dopuszczalnej); od kilku lat stężenie średnioroczne SO_2 utrzymuje się na podobnym poziomie,
- 2) stężenie średnioroczne NO_2 Na stronie internetowej WIOŚ nie podana jest wartość średnioroczna za rok 2012. W raportach miesięcznych brak jest wyników za miesiąc sierpień i wrzesień 2012r. Są to miesiące letnie charakteryzujące się niższymi wartościami zanieczyszczenia NO_2 . Wartości miesięczne zanieczyszczenia powietrza NO_2 w 2012r. wahały się w granicach od $7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ do $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Wartość średnioroczna (przy nie uwzględnianiu miesiąca sierpnia i września) wyniosła $15,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (39% wartości dopuszczalnej). Od kilku lat stężenie średnioroczne NO_2 utrzymuje się na podobnym poziomie i nie przekracza wartości dopuszczalnych
- 3) średnioroczny poziom stężenia pyłu zawieszonego PM_{10} jest w granicach normy (80% wartości dopuszczalnej); stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM_{10} nieznacznie spadło w porównaniu z 2011r. Ponadnormatywny poziom 24-godzinnych stężeń pyłu zawieszonego PM_{10} w 2012r. wystąpił w 49 przypadkach wobec dopuszczalnych 35 (w 2011r. przekroczenia wystąpiły w 60 przypadkach). Wielkości te zostały określone na podstawie miesięcznych wyników zamieszczonych na stronie internetowej WIOŚ. Ponadnormatywny poziom 24-godzinnych stężeń pyłu zawieszonego PM_{10} występował wyłącznie w okresie grzewczym, co świadczy o bardzo dużym wpływie instalacji grzewczych na stan powietrza atmosferycznego.

Zadaniami realizowanymi w 2012r. przez Gminę Miejską Dzierżoniów w zakresie ograniczenia zanieczyszczeń do powietrza były przedsięwzięcia termomodernizacyjne:

- a) zakończenie przedsięwzięcia związanego z rozbudową i termomodernizacją obiektu Dzierżoniowskiego Ośrodka Kultury. Według audytu energetycznego termomodernizacja starego obiektu DOK spowoduje oszczędności 76,6 MWh i ograniczenie emisji 15 256 kg CO_2 ,

W tabeli nr 1 została zamieszczona szczegółowa informacja o stopniu realizacji poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych z zakresu termomodernizacji. Ponadto w okresie sprawozdawczym:

- a) w dniu 27 lutego 2012r. Rada Miejska Dzierżoniowa podjęła uchwałę nr XIX/144/12 wprowadzającą „Zasady udzielania dotacji celowej z Budżetu Gminy Miejskiej Dzierżoniów na pokrycie kosztów przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska”. Wprowadzona uchwała

daje możliwość dofinansowania przedsięwzięć w zakresie wymiany małoefektywnych instalacji węglowych grzewczych na bardziej ekologiczne systemy grzewcze. Celem zadania jest ograniczenie tzw. niskiej emisji. W 2012r. w ramach programu zostało dofinansowanych 17 przedsięwzięć z zakresu zmiany sposobu ogrzewania,

- b) w celu ograniczenia emisji wtórnej cały rok powadzone są zadania związane należytych utrzymaniem czystości nawierzchni dróg, chodników i parkingów. Zakres umowy obejmuje m.in. systematyczne oczyszczanie mechaniczne i ręczne w/w terenów. Podmiot wykonujący usługę mechanicznego oczyszczania wykorzystuje m.in. sprzęt umożliwiający czyszczenie metodą na mokro,
- c) Straż Miejska przeprowadziła 67 interwencje w zakresie zgłaszanych przez mieszkańców uciążliwości dotyczących spalania odpadów na otwartej przestrzeni oraz w paleniskach domowych,
- d) przy projektowaniu planów zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się między innymi:
 - dla poszczególnych terenów ustalane są m.in. wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej (zapisy w planie zapewniają tworzenie terenów zielonych na poszczególnych działkach, dzięki czemu chroni się tereny przed całkowitym utwardzeniem),
 - dla dróg ustala się wymóg umieszczania zieleni w pasie drogowym (np. w formie szpalerów drzew),
 - planowane są nowe ogólnie dostępne tereny zielone tam, gdzie jest to uzasadnione,
 - linie zabudowy projektowane są w sposób zapewniający "przewietrzanie" miasta,
- e) Urząd Miasta po raz piąty zorganizował Dni Inteligentnej Energii, w trakcie których informowano mieszkańców o racjonalnym użytkowaniu energii, odnawialnych źródłach energii,
- f) Straż Miejska w Dzierżoniowie na bieżąco prowadzi kontrole placów budów w zakresie zanieczyszczenia dróg wyjazdowych. W 2012r. Straż Miejska w 35 przypadkach stwierdziła zanieczyszczenie dróg. W każdym przypadku zanieczyszczenia drogi kierownik budowy został zobowiązany do natychmiastowego uprzątnięcia jezdni. Wykonanie prac było kontrolowane przez Straż Miejską,
- g) w Urzędzie Miasta prowadzony jest monitoring zużycia nośników energetycznych w jednostkach gminnych takich jak: przedszkola, szkoły, żłobek, OSiR, DOK, biblioteka,

- h) został opracowany i przyjęty przez Radę Miejską Dzierżoniowa dokument pn. „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miejskiej Dzierżoniów”.

Zadania termomodernizacyjne realizowane są także przez Starostwo Powiatowe w Dzierżoniowie w ramach projektu pn. „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej Powiatu Dzierżoniowskiego. W ramach tego projektu w 2012r. na terenie Dzierżoniowa wykonano prace termomodernizacyjne dwóch budynków w Zespole Szkół nr 1 w Dzierżoniowie. W ramach przedsięwzięcia ocieplono ściany zewnętrzne (jeden budynek), stropodachy, wymieniono stolarkę drzwiową i okienną oraz wymieniono instalację centralnego ogrzewania.

Zgodnie z „Programem państwowego monitoringu środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2010-2012” Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu obejmuje badaniami wybrane obszary województwa w zakresie klimatu akustycznego wokół dróg krajowych i wojewódzkich oraz ulic w obszarach zabudowanych. Głównym założeniem wykonywanych pomiarów akustycznych jest określenie warunków panujących w bezpośrednim sąsiedztwie tras komunikacyjnych i uzyskanie informacji o uciążliwości akustycznej analizowanych ciągów komunikacyjnych. W chwili pisania sprawozdania nie były dostępne wyniki pomiarów przeprowadzonych w 2012r. W 2011r. WIOŚ przeprowadził pomiary w 65 punktach zlokalizowanych na terenie powiatów wrocławskiego, lubińskiego, milickiego, jeleniogórskiego, złotoryjskiego oraz zgorzeleckiego. W 2010r. WIOŚ objął badaniami wybrane obszary powiatów: jaworskiego, strzeleckiego, wałbrzyskiego i ząbkowickiego. Na obszarze powiatu dzierżoniowskiego i Dzierżoniowa badania były prowadzone w 2009r. W 2009r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził pomiary hałasu w trzynastu punktach na terenie powiatu dzierżoniowskiego. W Dzierżoniowie badania zostały przeprowadzone w trzech punktach, tj. ul. Świdnicka (natężenie ruchu 855 poj/h) oraz dwa punkty na ul. Ząbkowickiej (natężenie ruchu 608 poj/h). W tabeli poniżej przedstawiono dane uzyskane w wyniku pomiarów.

Lp.	Lokalizacja	Natężenie ruchu poj/h ogółem	Natężenie ruchu poj/h ciężarowych	$L_{Aeq,T}$ (dB) na granicy terenu chronionego	Odległość terenu chronionego od krawędzi jezdni (m)
1	Ząbkowicka (wyjazd w kierunku Ząbkowic)	608	52	67,9	8,0
2	Ząbkowicka 57	608	52	69,8	5,0
3	Świdnicka (droga wyjazdowa w kierunku Świdnicy)	855	34	64,8	8,0

$L_{Aeq,T}$ - równoważny poziom dźwięku w dB

Badania przeprowadzone w 2009r. na terenie powiatu dzierzoniowskiego przez WIOŚ wykazały, że w dwunastu punktach nie dotrzymana była wartość dopuszczalna dla pory dnia, która wynosi 60dB. Najwyższe przekroczenie odnotowano przy drodze nr 8 Wrocław –Ząbkowice Śląskie w Łagiewnikach (72,8 dB) natomiast najniższe w Przyszczynie Zdrój przy ul. Zdrojowej 57,6 dB (nie została przekroczona wartość dopuszczalna). W przypadku Dzierżoniowa stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu o wartości od 6,4 do 9,8 dB.

Zapewnienie mieszkańcom sprawnej komunikacji miejskiej stanowi jedno z kluczowych zadań własnych samorządu terytorialnego. Do końca 2009 roku na terenie powiatu dzierzoniowskiego funkcjonowały często na tych samych trasach dwie komunikacje lokalne. Jedną organizował Dzierżoniów, drugą Bielawa. To drogie, nieefektywne i kłopotliwe dla mieszkańców rozwiązanie zmusiło sąsiadujące gminy do wypracowania wspólnej polityki transportowej. W wyniku współpracy gmin powiatu dzierzoniowskiego zostało podpisane porozumienie między wszystkimi zainteresowanymi gminami i wyłonienie jednego operatora, którym jest Gmina Bielawa. Dzięki nowej organizacji komunikacji publicznej uzyskano: jednolity system biletowy, jednolite zasady ulg i zwolnień, zawarcie umów z przewoźnikami przez jednego operatora, optymalizacja ilości linii komunikacyjnych wraz z dostosowaniem ilości kursów oraz taboru, modernizacja taboru komunikacyjnego wykorzystywanego przez przewoźników. W 2011 roku zostały przeprowadzone badania potoków pasażerów, w wyniku czego było dostosowanie rozkładów jazdy do potrzeb

klientów. Operator na bieżąco analizuje system i w zależności od potrzeb wprowadzane są zmiany. W 2012r. Gmina Miejska Dzierżoniów na organizację komunikacji miejskiej wydatkowała kwotę 1.736.306 zł.

W celu ograniczania ruchu samochodowego w rejonie Rynku oraz zapewnienia płynności ruchu od wielu lat w centrum Dzierżoniowa funkcjonuje strefa płatnego parkowania. Szczegółowe zasady funkcjonowania strefy płatnego parkowania zawarte są w regulaminie uchwalonym przez Radę Miejską Dzierżoniowa. Funkcjonowanie strefy płatnego parkowania ma za celu w szczególności zmniejszenie udziału samochodu osobowego w podróżach, promowanie komunikacji zbiorowej oraz ruchu niezmotoryzowanego. Dzięki temu ogranicza się hałas komunikacyjny oraz emisję spalin. Łączna ilość miejsc parkingowych zlokalizowanych w strefie płatnego parkowania wynosi łącznie 371 miejsc w tym 25 miejsc dla niepełnosprawnych. W okresie sprawozdawczym zostały także przeprowadzone inwestycje mające na celu zwiększenie ilości miejsc parkingowych poza centrum tj. budowa parkingu przy ul. Radiowców oraz remont zatok parkingowych na Osiedlu Różanym oraz obok Sądu Rejonowego.

Ograniczenie uciążliwości i zagrożeń komunikacyjnych uzyskiwane jest także poprzez wprowadzanie zmian organizacji ruchu w zakresie parkowania pojazdów, wprowadzania ruchu jednokierunkowego, ograniczenia tonażu, itp. Zmiany w organizacji ruchu są wprowadzane na podstawie zaobserwowanych zdarzeń drogowych oraz także na wnioski mieszkańców. Na uciążliwości komunikacyjne ma także wpływ stan techniczny dróg. Dlatego też w Programie zawarte są zadania inwestycyjne drogowe mające na celu modernizację istniejących ciągów komunikacyjnych. Do głównych inwestycji drogowych realizowanych w 2012r. na terenie Dzierżoniowa można zaliczyć:

- 1) remont ulicy Piastowskiej od ul. Złotej w kierunku Świdnicy,
- 2) remont drogi wojewódzkiej nr 384 na odcinku Dzierżoniów – Łagiewniki, odcinek I - ul. Bielawska i Wrocławska,
- 3) remont ul. Spacerowej w Dzierżoniowie,
- 4) remont ul. Krasickiego.

Głównym partnerem naszej gminy w zakresie modernizacji dróg jest Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu. Dzięki współpracy zostały zrealizowane zadania wskazane w punkcie 1-2. Poza działaniami inwestycyjnymi na drogach prowadzone są na bieżąco remonty cząstkowe. W celu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego i zmniejszenia uciążliwości ubytki w nawierzchni

jezdni usuwane są systematycznie. Największe uszkodzenia nawierzchni jezdni obserwowane są po okresie zimowym. Remonty cząstkowe dróg i chodników wykonywane są poprzez:

- wbudowanie mieszanki mineralno-asfaltowej na gorąco,
- wbudowanie mieszanki mineralno – asfaltowej na zimno, wykonywane w czasie niekorzystnych warunków atmosferycznych,
- regulację studni kanalizacyjnych w jezdniach i chodnikach,
- ulepszanie dróg gruntowych przy użyciu materiałów typu frezowina.

W 2012r. wbudowano łącznie ponad 440 ton masy mineralno asfaltowej - powierzchnia 2831m² (w 2011r. 892 tony, w 2010r. -700 ton). Łącznie na remonty cząstkowe wydatkowano kwotę 613.416 zł.

Największym przedsięwzięciem drogowym jest budowa południowej obwodnicy Dzierżoniowa. Zgodnie z dokumentacją projektową planowany przebieg obwodnicy obejmuje następujący obszar: od salonu SKODA poprzez tereny przy WSSE, przecięcie drogi na Pieszyce, przecięcie drogi na Bielawę w pobliżu stacji paliw ORLEN i wpięcie do drogi na Ząbkowice za Piławą Dolną. W 2012r. został zakończony etap dokumentacyjny i została wydana decyzja budowlana. W 2013r. zaplanowany jest etap wywłaszczania nieruchomości w obszarze planowanego przedsięwzięcia i rozpoczęcie prac może nastąpić w 2014 roku. Inwestorem jest Dolnośląska Służba Dróg Kolei we Wrocławiu.

Na terenie Dzierżoniowa realizowane są także przedsięwzięcia w zakresie zwiększenia ilości i długości tras rowerowych. W ramach tego zadania w latach poprzednich została wykonana koncepcja pn. „Drogi rowerowe w granicach miasta Dzierżoniowa”. Realizacja ścieżek rowerowych ujęta jest w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym obejmującym inwestycje miejskie planowane do realizacji do 2022r. Przedsięwzięcia w zakresie budowy ścieżek rowerowych realizowane są etapowo. Dużym utrudnieniem w budowie ścieżek rowerowych jest istniejąca infrastruktura techniczna, która w wielu przypadkach uniemożliwia budowę wyodrębnionych ścieżek rowerowych. W 2012r. zostały wykonane dwie ścieżki rowerowe przy modernizowanej ulicy Piastowska – Świdnicka (740m) i ulicy Wrocławska Bielawska (724m). Łączna długość ścieżek rowerowych na terenie Dzierżoniowa wynosi 12.619 metrów.

5. Edukacja ekologiczna.

Stałym punktem propagowania świadomości ekologicznej jest organizowana od 1992r. Miejska Olimpiada Ekologiczna. W 2012r. olimpiada odbyła się w kategorii szkół podstawowych i gimnazjalnych. Zakres tematyczny olimpiady, jak co roku, obejmował zagadnienia związane z ochroną powietrza, ochroną gruntów, gospodarką odpadami, gospodarką wodno-ściekową, parkami narodowymi, światem roślin i zwierząt. Część pytań konkursowych dotyczy spraw ochrony środowiska Dzierżoniowa i okolic.

W 2012r. już po raz kolejny został ogłoszony przez Burmistrza Miasta konkurs pn. „Zbieramy w szkole makulaturę”. Celem konkursu jest promocja selektywnej zbiórki surowców wtórnych wśród najmłodszych mieszkańców Dzierżoniowa. W konkursie przyznawane są nagrody dla najlepszych placówek oświatowych oraz nagrody indywidualne dla najlepszych uczniów.

Zestawienie ilości zbieranej w szkołach makulatury.

Rok	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12
Papier i tektura (tona)	50,7	75,2	87,10	100,08	83,83	73,61	76,65	55,45	83.92

W roku szkolnym 2003-2004 Burmistrz Dzierżoniowa po raz pierwszy ogłosił konkurs pn. „Zbieramy zużyte baterie”. Celem konkursu jest zaangażowanie dzieci do tworzenia nowego systemu gospodarki odpadami wytwarzanymi w gospodarstwach domowych i wyselekcjonowanie jak największej ilości zużytych baterii z odpadów komunalnych, co w konsekwencji wpłynie na zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko. W konkursie przyznawane są nagrody dla najlepszych placówek oświatowych oraz nagrody indywidualne dla najlepszych uczniów i przedszkolaków.

Zestawienie ilości zbieranych zużytych baterii.

Rok	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12
Ilość baterii (sztuki)	22.414	35.379	49.107	65.597	67.952	100.865	137.535	118.462	150.810

Cyklicznie odbywają się spotkania ekologa miejskiego w szkołach i przedszkolach, na których poruszane są problemy ochrony środowiska Dzierżoniowa i okolic. Ekolog miejski spotyka się z

nauczycielami szkół podstawowych i gimnazjalnych, na których są omawiane wspólne projekty z zakresu ochrony środowiska np. organizacja tygodnia ekologicznego, zbieranie nakrętek plastikowych, wyjazdy edukacyjne, itp. Urząd Miasta corocznie koordynuje ogólnomiastową akcję „Sprzątanie Świata”. W ramach tego przedsięwzięcia Urząd Miasta przekazuje dzierzoniowskim szkołom worki na odpady, rękawice oraz odbiera odpady zebrane przez uczestników akcji. Dla uczniów szkół podstawowych, którzy najbardziej angażują się w działania ekologiczne organizowane są wycieczki o tematyce przyrodniczej.

W ramach „Prezentacji Dzierżoniowskich” już po raz czwarty zostały zorganizowane dni inteligentnej energii. W tym roku poza promowaniem efektywnego zarządzania energią w domu promowane były przedsięwzięcia związane z zielonymi dachami i zielonymi ścianami. Zielone dachy i ściany poza upiększeniem obszarów miejskich mają wpływ na polepszenie parametrów termicznych budynków, łagodzą efekt tzw. wysp ciepła w zwartej zabudowie miejskiej, redukują dwutlenek węgla oraz zmniejszają odpływ wód opadowych i roztopowych, co ogranicza lokalne podtopienia w czasie ulewnych deszczy.

Na stronie internetowej BIP Urzędu Miasta w Dzierżoniowie znajduje się zakładka poświęcona ochronie środowiska. Na stronie tej znajdziemy m.in. Program ochrony środowiska dla miasta Dzierżoniowa, sprawozdania z Programu, wykaz wniosków, postanowień i decyzji dotyczących postępowań z zakresu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, informacje o prowadzonych ocenach oddziaływania na środowisko, informacje o udziale społeczeństwa w ocenach oddziaływania na środowisko. Informacje z zakresu ochrony środowiska przekazywane są mieszkańcom także poprzez lokalne media.

6. Zarządzanie środowiskowe.

W Urzędzie Miasta w Dzierżoniowie od 2006r. funkcjonuje Zintegrowany System Zarządzania obejmujący jakość, środowisko oraz bezpieczeństwo i higienę pracy. W 2010r. została uchwalona polityka środowiskowa, która swoim zasięgiem obejmuje obszar całego miasta. W dokumentacji systemowej zostały określone aspekty środowiskowe oraz zostały wskazane cele i zadania środowiskowe, które zostały opisane w Programie ochrony środowiska dla miasta Dzierżoniowa.

W celu przeciwdziałania oraz ograniczeniu zagrożeń przyszłych przedsięwzięć na środowisko prowadzony jest proces oceny oddziaływania na środowisko. Proces ten prowadzony jest

w postępowaniach administracyjnych w zakresie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Postępowania te na terenie Dzierżoniowa prowadzone są przez Burmistrza Dzierżoniowa przy współudziale Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dzierżoniowie. Realizacja przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko. Działania te mają za zadanie wyeliminować lub ograniczyć wpływ przyszłych przedsięwzięć na środowisko i prowadzone są w pierwszym etapie planowania inwestycji tj. przed uzyskaniem decyzji lokalizacyjnej i decyzji na budowę. W latach 2005-2012 decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zostały wydane dla następujących typów przedsięwzięć: budowa zakładów przemysłowych, w szczególności na terenie WSSE, stacji bazowych telefonii komórkowej, sklepów wielkopowierzchniowych, dróg, wodociągów, kanalizacji deszczowej i sanitarnej, warsztatów samochodowych. O konieczności uzyskania decyzji środowiskowych decyduje rodzaj planowanego przedsięwzięcia, jego zakres oraz lokalizacja. Szczegółowy wykaz rodzaju inwestycji, dla których wymagane jest uzyskanie decyzji środowiskowej, określony jest w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010r. Nr 213, poz. 1397). W 2012r. w Urzędzie Miasta w Dzierżoniowie prowadzonych było łącznie 8 postępowań z tego zakresu.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego należą także do administracyjnych narzędzi służących m.in. do eliminowania lub ograniczania uciążliwości dla ludzi i środowiska planowanych przedsięwzięć. Obligatoryjnym elementem procesu sporządzania planu jest prognoza oddziaływania na środowisko, która zawiera m.in. opis istniejącego stanu środowiska na obszarze objętym planem, opis wpływu planu na środowisko, rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, przewidywane znaczące oddziaływania. Poniżej podane są plany uchwalone w 2012r. przez Radę Miejską Dzierżoniowa:

1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru zlokalizowanego pomiędzy cmentarzem komunalnym, zabudową mieszkaniową przy ulicy Piaskowej, ulicą Armii Krajowej i południową granicą planu miejscowego uchwalonego przez Radę Miejską Dzierżoniowa uchwałą nr LIX/402/06 z dnia 26 czerwca 2006 r.
2. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru w Dzierżoniowie ograniczonego ulicami: Batalionów Chłopskich, Wierzbową, Żeromskiego oraz byłą bocznica kolejową

3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego pomiędzy osiedlem Młodych w Dzierżoniowie a granicą miasta z Uciechowem.

Poza tym proces oddziaływania na środowisko został przeprowadzony dla projektów planów, które będą przyjmowane w 2013r. tj:

1. Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Osiedla Złotego i Osiedla Tęczowego w Dzierżoniowie.
2. Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru w Dzierżoniowie ograniczonego ulicami: Kilińskiego, Kościuszki, Świdnicką, Złotą, Zachodnią oraz linią kolejową.
3. Projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Dzierżoniowa dla trzech obszarów.
4. Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru zlokalizowanego w rejonie ulic Kilińskiego, Ciepłowniczej i Pieszyckiej w Dzierżoniowie.
5. Projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Dzierżoniowa dla odcinka drogi 5KDZ.
6. Projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru w Dzierżoniowie ograniczonego ulicami: Batalionów Chłopskich, Wierzbową, Żeromskiego oraz byłą bocznica kolejową.

Konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko mają także takie polityki, strategie, plany lub programy w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W 2012r. został przyjęty przez Radę Miejską Dzierżoniowa dokument pn. „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miejskiej Dzierżoniów”. Mając na uwadze zakres dokumentu oraz uzyskaną opinię od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu nie zaistniała konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla tego dokumentu.

Głównymi organami administracji publicznej, z którymi współpracuje Urząd Miasta w zakresie środowiska są Wojewódzki Dyrektor Ochrony Środowiska, Starosta Powiatu Dzierżoniowskiego, Marszałek Województwa Dolnośląskiego, Powiatowy Inspektor Sanitarny, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych. Zakres współpracy obejmuje opiniowanie i uzgadnianie przedsięwzięć, sprawozdawczość, wsparcie finansowe, monitorowanie stanu środowiska. Współpraca jest realizowana na bieżąco.

Działania Miejskiego Sztabu Zarządzania Kryzysowego prowadzone są zgodnie z Miejskim planem zarządzania kryzysowego. Pracami Sztabu kieruje Burmistrz Dzierżoniowa. Plan ten został sporządzony dla Dzierżoniowa i zatwierdzony przez Starostę Powiatu Dzierżoniowskiego, pełniącego funkcję szefa powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego. W planie opisane są zagrożenia, w tym zagrożenie powodziowe, zagrożenie wynikające z transportu materiałów niebezpiecznych, zagrożenie pożarowe, terrorystyczne, budowlane itp. W planie przedstawione jest zestawienie sił i środków możliwych do wykorzystania oraz sposób komunikowania się wszystkich stron zainteresowanych w przypadku wystąpienia zagrożenia. Do głównych zagrożeń w przypadku Dzierżoniowa można zaliczyć podtopienia nieruchomości spowodowane podwyższeniem zwierciadła wody rzeki Pilawy oraz jej dopływów. W przypadku zagrożenia powodziowego w miejskim magazynie Obrony Cywilnej znajduje się 19.500 worków do budowy zapór, taśmy ostrzegawcze, latarki, gumowce, plandeki do zabezpieczania zerwanych dachów, krótkofalówki, które służą w komunikacji osób uczestniczących w akcji powodziowej. W 2012r. nie wystąpiły wezbrania rzeki Pilawy oraz jej dopływ, które spowodowałyby zagrożenie dla mieszkańców Dzierżoniowa. Zgodnie z przyjętym planem, w przypadku zagrożenia powodziowego, prowadzony jest stały monitoring zwierciadła wody. W ramach działań prewencyjnych związanych z bezpieczeństwem pracowników Urzędu Miasta i jego klientów w 2012r. w ramach ćwiczeń była przeprowadzona akcja ewakuacyjna w Ratuszu. Na terenie Dzierżoniowa funkcjonuje miejski system alarmowy posiadający syreny dźwiękowe, które mogą być wykorzystywane jako syreny alarmowe oraz mogą służyć także do ostrzegania głosowego. Łącznie system obejmuje sześć syren oraz centralę znajdującą się w Urzędzie Miasta. Lokalizacja syren: wieża kościoła przy ul. Nowowiejskiej, ciepłownia miejska przy ul. Złotej, gimnazjum przy ul. Sikorskiego, wieża Ratusza, budynek Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. przy ul. Kilińskiego, budynek Sudeckiej Komunikacji Autobusowej. System alarmowy jest nadzorowany przez pracowników Urzędu Miasta w Dzierżoniowie.

W celu ograniczenia zagrożenia powodziowego raz w miesiącu prowadzone jest oczyszczanie koryta rzeki Piławy z odpadów wielkogabarytowych. Poza tym w okresie sprawozdawczym były prowadzone prace w zakresie usunięcia samosiejek drzew i krzewów, które znacznie ograniczają przepustowość koryta, a także powodują uszkodzanie murów kamiennych. W wyniku licznych interwencji pracowników Urzędu Miasta w Dzierżoniowie kierowanych do zarządcy rzeki tj. Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w 2012r. został rozpoczęty proces oczyszczania koryta rzeki z namulów. Jesienią 2012r. został oczyszczony z namulów odcinek rzeki pomiędzy potokiem Brzęczek a mostem przy ul. Sienkiewicza. W 2013r. zaplanowane zostały prace na dalszym odcinku rzeki.

W okresie sprawozdawczym były prowadzone prace w zakresie konserwacji i rekonstrukcji systemów melioracyjnych. W okresie od czerwca do sierpnia 2012r. w ramach prac zleconych firmie zewnętrznej zostały oczyszczone rowy melioracyjne o łącznej długości 2960 metrów. Koszty przedsięwzięcia wyniosły – 49.780 zł , z czego 29.868 zł uzyskano jako dofinansowanie z budżetu województwa dolnośląskiego. W celu zwiększenia zakresu konserwacji systemów melioracyjnych miasto podpisało porozumienie z Aresztem Śledczym w Dzierżoniowie, w ramach którego skazani oczyszczają rowy melioracyjne. W ramach tych prac w 2012r. długość oczyszczonych rowów przez skazanych wyniosła 1900 metrów. Łączna długość oczyszczonych rowów w 2012. wyniosła 4.860 metrów. Utrzymanie w należyтым stanie rowów odwadniających oraz przepustów polepsza odpływ wód opadowych i roztopowych, co w konsekwencji ogranicza ryzyko podtopień nieruchomości.

Zadania z zakresu opieki nad bezdomnymi zwierzętami należą do zadań własnych gminy. Obowiązki w tym zakresie określone są w ustawie o ochronie zwierząt oraz w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Część zadania z zakresu opieki nad bezdomnymi psami realizowana jest wspólnie z innymi gminami. W ramach współpracy pomiędzy Gminą Miejską Dzierżoniów, Gminą Bielawa oraz Gminą Dzierżoniów w dniu 17 listopada 2011r. został ogłoszony wspólny konkurs na realizację zadania publicznego w zakresie zapewnienia opieki bezdomnym zwierzętom na terenie w/w gmin. W wyniku ogłoszonego konkursu komisja konkursowa składająca się z przedstawicieli gmin wybrała ofertę Stowarzyszenia Przyjaciół Zwierząt AZYL z Dzierżoniowa . W dniu 28 grudnia 2011r. została podpisana umowa pomiędzy gminami a Stowarzyszeniem Przyjaciół Zwierząt AZYL w ramach której Stowarzyszenie wykonuje m.in. odłów psów i umieszczanie ich w schronisku dla zwierząt AZYL przy ul. Brzegowej w Dzierżoniowie, zapewnienie zwierzętom opieki weterynaryjnej, utrzymanie w należyтым stanie obiektów schroniska. Zadaniem Stowarzyszenia jest

także prowadzenie działań w zakresie adopcji psów bezdomnych utrzymywanych w schronisku. Umowa zawarta jest na okres od 1 stycznia 2012 do 31 grudnia 2014r. Gmina Miejska Dzierżoniów na ten cel przeznacza rocznie 96.000 zł. W celu ograniczenia bezdomności zwierząt Stowarzyszenie w 2012r. w ramach prowadzenia schroniska przeprowadziło 101 sterylizacji suk przebywających w schronisku. Ponadto Stowarzyszenie nawiązało współpracę z osobą, która finansuje sterylizacje suk dla mieszkańców Dzierżoniowa. Corocznie schronisko jest kontrolowane przez Powiatowy Inspektorat Weterynaryjny. Wynik wszystkich kontroli był pozytywny. W 2012r. z terenu Dzierżoniowa trafiło do schroniska łącznie 80 psów. W celu poprawy warunków przetrzymywania zwierząt Stowarzyszenie prowadzi od wielu lat modernizacje i remonty obiektów schroniska. Do najważniejszych prac remontowych realizowanych w 2012r. należy zaliczyć: remont hali nr 3 – wymiana płytek, remont osiatkowania wybiegów w budynku nr 3, wydzielenie pomieszczeń magazynowych i przystosowanie do magazynowania karmy, remont kuchni do przygotowywania karmy dla zwierząt. W latach poprzednich wykonano termomodernizację wszystkich obiektów oraz zamontowano nowy system centralnego ogrzewania.

Zgodnie z przyjętą procedurą skierowanie psa do schroniska odbywa się na zlecenie Straży Miejskiej, które musi być poprzedzone czynnościami w zakresie stwierdzenia, czy faktycznie pies jest zwierzęciem bezdomnym, czy też posiada właściciela, który w nienależyty sposób nadzoruje swojego psa. Czynności sprawdzające prowadzone są każdorazowo przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej. W wielu wypadkach podjęte czynności przez Straż Miejską skutkują odnalezieniem właściciela, a tym samym brakiem konieczności skierowania psa do schroniska. Taka procedura skutkuje ograniczeniem ilości psów przebywających w schronisku, a także dyscyplinuje właścicieli psów w zakresie prawidłowego utrzymywania psów. Na terenie Dzierżoniowa prowadzony jest program elektronicznej identyfikacji psów. Właściciele psów mają możliwość bezpłatnego oznakowania psa. Zabieg czipowania prowadzony jest we wszystkich lecznicach dla zwierząt w Dzierżoniowie. Na podstawie indywidualnych numerów prowadzona jest baza danych właścicieli psów. W przypadku zagubienia psa i skierowaniu go do schroniska jest możliwość szybkiego odnalezienia właściciela psa. Na dzień 31.12.2012r. w bazie danych zarejestrowanych jest 1629 psów- w 2012r. oznakowano 28 psów. Miasto od kilku lat prowadzi działania w zakresie ograniczania bezdomności kotów poprzez prowadzenie zabiegów sterylizacji kotów wolnożyjących. Największą grupą kotów poddawanych sterylizacji są koty bezdomne przebywające na terenach ogrodów działkowych. W 2012 roku

zabiegom sterylizacji zostało poddanych 125 kotów (w 2011 zostało wysterylizowanych 128 kotów). Dzięki tym zabiegom znacznie ogranicza się populację kotów wolnożyjących.

7. Wnioski.

Zgodnie z przyjętym w Programie sposobem sprawozdawczości zestawienie realizowanych zadań wraz z oceną punktową zostało zamieszczone w tabeli nr 1 stanowiącej załącznik do niniejszego sprawozdania. Łączna ilość zadań ujętych w Programie wynosi 67 z tego 50% stanowią zadania inwestycyjne. Największą grupę zadań inwestycyjnych stanowią przedsięwzięcia z zakresu gospodarki wodno-ściekowej oraz drogownictwa. Główne zadania inwestycyjne z zakresu gospodarki wodno-ściekowej realizowane są przez Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. (WiK Sp. z o.o.) w ramach przedsięwzięcia „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gmin powiatu dzierzoniowskiego – etap I”. Wszystkie inwestycje w tym obszarze posiadają pełną dokumentację projektową wraz z pozwoleniami na budowę. Dwa zadania (budowa zbiorników na wodę w Pieszcach o poj. $V=2000\text{ m}^3$ oraz budowa wodociągu tranzytowego Dzierżonów – Włóki) zostały w całości zrealizowane i uzyskano zaplanowany efekt ekologiczny. Została także wybudowana w całości kanalizacja sanitarna w okolicach ul. Złotej, dzięki czemu jest możliwość przyłączania się nowobudowanych obiektów w tej części miasta. Mając na uwadze stopień zaawansowania zadań zawartych w tym priorytecie można wskazać, że cele określone w Programie są nadal aktualne i możliwe do osiągnięcia w zaplanowanym czasie.

W priorytecie II przedsięwzięciem o największym zakresie inwestycyjnym jest budowa centrum treningowo-pobyтового na terenie OSiR w Dzierżonowie. Przedsięwzięcie to ma pełną dokumentację projektową oraz posiada pozwolenie budowlane. Niemniej jednak ze względu na duży zakres przedsięwzięcia i wysokie koszty zaplanowanych zadań, przedsięwzięcie może być zrealizowane wyłącznie w przypadku znacznego dofinansowania ze źródeł zewnętrznych lub w innej formule realizacyjnej np. partnerstwo publiczno-prywatne. Podobnie jest z przedsięwzięciem związanym z modernizacją obiektów sportowych na terenie OSiR dla potrzeb turystyki aktywnej. Brak programów pomocowych dla jednostek samorządowych w tym zakresie wskazuje, że mało realnym jest wykonanie przedsięwzięć w pełnym zakresie dokumentacji projektowej. Pozostałe zadania inwestycyjne są możliwe do wykonania w trakcie trwania Programu. Działania pozainwestycyjne są wykonywane zgodnie z planem i nie ma konieczności ich weryfikowania.

Analizując wszystkie działania prowadzone w tym obszarze można ocenić, że cele określone w Programie są nadal aktualne i możliwe do osiągnięcia.

W priorytecie IV najważniejszymi i najbardziej kosztownymi zadaniami są przedsięwzięcia związane z budową dróg. Szczegółowy opis zadań drogowych wskazany jest w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym. Realizacja przedsięwzięć drogowych oprócz poprawy płynności komunikacyjnej i zwiększenia bezpieczeństwa ma na celu ograniczenie uciążliwości związanych z transportem tj. zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz ograniczenie hałasu komunikacyjnego. Mając na uwadze wysoki poziom zanieczyszczeń pyłowych oraz przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu przy drogach tranzytowych realizacja obwodnicy jest jak najbardziej uzasadniona. Przedsięwzięcie związane z budową obwodnicy ma zakończoną dokumentację projektową i Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu uzyskała na to zadanie pozwolenie na budowę. W 2013r. planowane są działania w zakresie wywłaszczenia z nieruchomości w obszarze przebiegu obwodnicy. Planowany termin rozpoczęcia prac określony jest na rok 2014. Mimo, że inwestorem zadania jest Regionalna Dyrekcja Służ i Kolei we Wrocławiu, władze miasta nadal powinny brać czynny udział w realizacji przedsięwzięcia w celu tworzenia warunków sprzyjających sprawnej realizacji przedsięwzięcia np. przekazywanie terenów gminnych pod realizację zadania, wsparcie finansowe, wsparcie w negocjacjach z właścicielami terenów itp. W przypadku drogi średnicowej (przedłużenie ulicy Piastowskiej do ul. Wojska Polskiego) realizacja przedsięwzięcia jest uzależniona od uzyskania znaczącego dofinansowania, lecz w chwili obecnej nie ma programów zewnętrznych, do których można aplikować o środki na w/w zadanie. W celu realizacji przedsięwzięcia należy monitorować programy pomocowe i aplikować o środki finansowe, jeżeli będzie taka możliwość.

W celu ograniczenia tzw. „niskiej emisji” Urząd Miasta w 2012r. uruchomił projekt pn „Program Małych Ulepszeń” związany ze zmianą tradycyjnego sposobu ogrzewania węglowego na inne bardziej przyjazne środowisku. Mając na uwadze, że tradycyjne systemy węglowe generują zdecydowanie większe zanieczyszczenie powietrza w porównaniu z innymi systemami należy nadal kontynuować w/w Program. Komunikacja publiczna realizowana była zgodnie z porozumieniem międzygminnym. W celu dopasowania rozkładów jazdy do oczekiwań klientów i optymalizacji kosztów transportu należy w sposób ciągły analizować obowiązujące rozkłady jazdy i dopasowywać je do oczekiwań i możliwości finansowych gmin. Analiza wykorzystywanego przez przewoźników taboru samochodowego wskazuje, że nie występuje znacząca wymiana samochodów na nowsze modele, powodujące zmniejszeniu zanieczyszczenia środowiska. Jest to spowodowane zwiększaniem

się kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw i brakiem możliwości wygospodarowania dodatkowych środków na zakup nowych autobusów. W 2011 roku zostały zakończone najważniejsze prace termomodernizacyjne na obiektach należących do Gminy Miejskiej Dzierżoniów. W 2012r. prace termomodernizacyjne w obiektach użyteczności publicznej były prowadzone w obiektach Zespołu Szkół Nr 1 (prace realizowane przez Starostwo Powiatowe w Dzierżoniowie). Po zakończeniu prac termomodernizacyjnych największym wyzwaniem jest odpowiednia eksploatacja obiektów, która powinna sprzyjać optymalizacji zużycia energii. Powyższe działania w tym obszarze są realizowane zgodnie z planem i nie ma potrzeby ich weryfikacji. Należy jednak rozważyć wprowadzanie mechanizmów zarządzania energią przez użytkowników obiektów, które będą sprzyjać ograniczeniu zużycia energii.

Działania związane z edukacją ekologiczną (priorytet V) realizowane są głównie na płaszczyźnie współpracy z dzierżoniowskimi jednostkami oświatowymi. Wyniki uzyskiwanych działań i coraz większe zaangażowanie świadczą o dobrej współpracy. Zamierzenia w tym obszarze są realizowane zgodnie z planem. Cele i zadania określone w Programie są nadal aktualne i możliwe do osiągnięcia.

W obszarze zarządzania środowiskowego do głównych administracyjnych narzędzi prewencyjnych należy zaliczyć miejscowe plany przestrzennego zagospodarowania wraz ze strategicznymi ocenami oddziaływania na środowisko oraz decyzje środowiskowe wydawane przez Burmistrza Dzierżoniowa. Narzędzia te umożliwiają przeprowadzenie oceny wpływu na środowisko przedsięwzięcia na najwcześniejszym etapie planowania inwestycji. Realizacja w/w procesów opisana jest w obowiązującym prawie ochrony środowiska. Ważnymi działaniami prewencyjnymi z zakresu ochrony przed powodzią jest prowadzenie prac konserwacyjnych rowów melioracyjnych oraz usuwanie odpadów wielkogabarytowych i samosiejek z koryta rzeki Piława. Ciągłe monitorowanie pracowników Urzędu Miasta do Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu poskutkowało rozpoczęciem w 2012r. prac usuwania namulów z koryta rzeki. Wynikiem zaplanowanych na lata 2012-2013 prac będzie zwiększenie przekroju koryta rzeki, co znacznie ułatwi przepływ wody, szczególnie w okresie wezbrań. W rezultacie będzie miało to wpływ na zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego Dzierżoniowa. Wieloletnia współpraca naszej gminy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Zwierząt AZYL sprzyja rozwijaniu opieki nad zwierzętami bezdomnymi. Modernizowane schronisko dla zwierząt AZYL przy ul. Brzegowej 151 oferuje coraz lepsze warunki dla zwierząt tam przebywających. Prowadzenie sterylizacji zwierząt w schronisku oraz sterylizacja

kotów wolnożyjących ogranicza niekontrolowane rozmnażanie się zwierząt, zmniejszenie bezdomności zwierząt przy jednoczesnym zmniejszeniu uciążliwości dla mieszkańców. Przedstawione powyżej działania wskazują, że zadania w obszarze zarządzania środowiskowego są realizowane i nie ma potrzeby ich weryfikacji i zmiany celów.

Podsumowując powyższe można stwierdzić:

1. Średnia skala oceny wszystkich zadań realizowanych w Programie wynosi 3,59 punktu (w 2011r. wartość ta wyniosła 2,89 punktu). Wartość w poszczególnych obszarach przedstawia się następująco: priorytet I – 3,61 (rok 2011 -2,84, rok 2010 - 2,15); priorytet II – 2,80 (rok 2011 -2,70, rok 2010 - 1,91) ; priorytet IV – 2,06 (rok 2011 -1,76, rok 2010 - 1,72); priorytet V – 5,00 (rok 2011 - 4,80, rok 2010 – 4,80); priorytet VI –4,5 (rok 2011 - 4,16, rok 2010 - 4,00). Zadania punktowane są w skali od 0 do 5 – szczegółowy sposób punktacji poszczególnych zadań znajduje się w Programie Ochrony Środowiska – załącznik nr 3. Średnia punktacja w pierwszych trzech priorytetach zamyka się w przedziale 2,06 – 3,61. Wartości te związane są z faktem, że część zaplanowanych działań dotyczy przedsięwzięć inwestycyjnych, które w dużej mierze mają pełną dokumentację projektową, a w przypadku przedsięwzięć wodnokanalizacyjnych inwestycje przeszły w fazę wyboru wykonawców i rozpoczęcia robót. Wartości te będą wzrastać w miarę zaawansowania robót. Pozostałe priorytety nie obejmują zadań inwestycyjnych i ich realizacja w większości zamyka się w cyklu rocznym, dlatego też wartości te są zdecydowanie wyższe. W 2012 roku ogólna punktacja Programu wzrosła do wartości 3,59, a tym samym ocena realizacji programu przeszła z poziomu średniego na pierwszy etap wysokiego poziomu realizacji programu. Mając na uwadze przyjętą w Programie punktację, realizacja Programu na tym poziomie zaawansowania spowodowana jest w dużej mierze rozpoczęciem w 2012r. prac budowlanych zaplanowanych zadań inwestycyjnych. Zgodnie z przyjętymi w Programie kryteriami oceny w początkowej fazie wdrażania Programu ocena realizacji Programu powinna osiągać wartości z dolnego przedziału skali (jest to szczególnie widoczne w przypadku zadań inwestycyjnych), natomiast w końcowych latach ocena powinna oscylować w górnych przedziałach skali.
2. Aspekty środowiskowe określone w Programie nie uległy zmianom – nie ma konieczności wprowadzenia aktualizacji. W zakresie gospodarki odpadami komunalnymi zostały wprowadzone nowe uregulowania prawne. Ustawa z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nałożyła na gminy obowiązek organizacji odbioru i

unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Zgodnie w uchwałami podjętymi przez Radę Miejską Dzierżoniowa uprawnienia i obowiązku Gminy Miejskiej Dzierżoniowa zostały przekazane Związkowi Gmin Powiatu Dzierżoniowskiego ZGPD – 7. Związek obowiązany jest z dniem 1 lipca 2013r. przejąć obowiązek odbioru i unieszkodliwiania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych. Rola władz Dzierżoniowa jest monitorowanie prac Związku pod kątem skuteczności i efektywności wdrażania procesu odbioru i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

3. Cele są aktualne i możliwe do osiągnięcia w trakcie trwania Programu - nie ma potrzeby wprowadzania działań interwencyjnych.
4. Cele określone w Programie są zgodne z polityką ekologiczną państwa.
5. Polityka środowiskowa Burmistrza Dzierżoniowa jest aktualna i nie wymaga wprowadzenia zmian.

Reasumując powyższe Program ochrony środowiska jest realizowany zgodnie z przyjętymi w nim założeniami. Wizja zawarta w Programie opisująca przyszłe relacje pomiędzy gospodarką, społeczeństwem i środowiskiem przy dalszej realizacji Programu będzie możliwa do osiągnięcia w wyznaczonym terminie. Realizacja zaplanowanych działań zapewni zrównoważony rozwój Dzierżoniowa.